

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Велислава Чавдарова

относно: защита на дисертационен труд

разработен от САДХАНА ГХАНАИМ

тема:

„ПОКОЛЕНЧЕСКИ КОНФЛИКТ И ОЦЕНКА НА РИСКОВАНОТО ПОВЕДЕНИЕ МЕЖДУ РОДИТЕЛИ И ДЕЦА В СЪВРЕМЕННИ АРАБСКО-ИЗРАЕЛСКИ СЕМЕЙСТВА ”

за придобиване на ОНС „Доктор” в направление 3.2 Психология. Педагогическа и
възрастова психология

Научни ръководители:
доц. д-р Петър Нешев,
доц. д-р Йоанна Недялкова

1. Актуалност и значимост на разглеждания в дисертацията проблем:

Още в уводната част докторантката поставя акцент върху факта, че арабското общество, подобно на всички други традиционни общества, е преживяло бърз процес на културна модернизация поради взаимодействия и интеграция в политическия, културен и икономически живот на израелското светско общество. Този процес от своя страна интензифицира междупоколенческите конфликти поради противопоставянето между битуващите патриархални модели на комуникация и приоритетите на новото поколение по отношение на мислите, поведението и качеството на живот.

Актуалността на темата не подлежи на съмнение с оглед на актуалните обществени реалии в Израел. Акцент в дисертационното изследване са оценката на рисковите фактори, както и моделите за управление на конфликти между родителите и техните деца в тийнейджърска възраст, обвързани със стратегиите за разрешаването им в арабско-израелското семейство

Мотивацията за избора на темата е продиктувана от конкретните наблюдения на докторантката, които се опират на схващането, че естеството на връзката между родители и деца в тийнейджърска възраст в арабското семейство и промените, настъпили в продължение на три поколения, са създали много неразрешени конфликти, които се управляват чрез традиционните социални институции, но също така често включват и официални държавни институции като граждански съдилища, организации за социално подпомагане и дори полиция.

Авторката е новатор, тъй като в изследователското поле на възрастовата и педагогическата психология в Израел липсват изследвания върху това, дали арабско-ислямската култура наистина е статична или не и каква е пропастта между поколенията сред християнските арабски семейства и мюсюлманските арабски семейства в съпоставителен план .

Докторантката демонстрира висока степен на познаване на състоянието на проблемите и творческа интерпретация на научните концепции по тях.

2. Характеристика на дисертационния труд

Дисертационният труд е с обем 225 страници и се състои от увод, изложение в четири глави, заключение, списък с използвана литература и три приложения (45 стр.). Съдържанието на всяка глава е разделено на отделни параграфи, като в края на всяка глава са направени изводи. Основният текст съдържа 32 таблици и 10 фигури.

Списъкът с литературни източници се състои от 155 заглавия на английски, иврит и арабски език.

Авторката на дисертацията е докторант на самостоятелна подготовка в катедра „Психология“ към Факултет „Социални, стопански и компютърни науки“ на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“.

В текста е демонстрирано много добро познаване на литературата, свързана с определянето и управлението на конфликтите, както и отличен аналитико-интерпретативен анализ на културните, етнически и религиозни специфики на арабското семейство в Израел. Авторката търси отговори на няколко ключови въпроса, между които *има ли връзка между нивото на религиозност на семейството и авторитарния стил на управление на конфликти; има ли връзка образованието на родителите и търсенето на сътрудничество при решаване на конфликти; каква е*

връзката между нивото на доходите в семейството и тяхната готовност да възприемат стила на търсене на компромис с децата си в спор; съществува ли връзка между патриархалният морал на родителите и склонността на децата им да възприемат стила на избягване при управление на конфликти; има ли връзка между патриархалния морал на родителите и тяхното ниво на религиозност, от една страна и тенденцията техните деца да възприемат стил на приспособяване.

Добро впечатление прави това подходът на докторантката, свързан с формулирането на изводи в края на всички подглави, което е основание за разработването на модела на емпиричното изследване.

Методологията на емпиричното изследване е разработена прецизно. Проучването е добре планирано като са налице всички необходими компоненти: цел, задачи, хипотези, предмет, обект, инструментариум, етапи на провеждане, етични въпроси. Експерименталната извадка включва 180 момичета и момчета - тийнейджъри, избрани на случаен принцип от различни арабски гимназии в района на Галилея и техните родители. Със семействата са проведени и 15 лични интервюта.

Резултатите са визуализирани графично и таблично като последователно са представени тези на тинейджърите и техните родители. Статистическата обработка на данните е адекватно подбрана и реализирана.

Заключението е обобщаващо и аналитично и в съкратен вид представя изводите от теоретико-приложното изследване. Генералният извод е, че майките са по-успешни от бащите в реализирането на поведението на „подчинение без въпроси“ спрямо своите деца.

Авторефератът съответства на дисертационната разработка и в синтезиран вид презентира основните моменти от съдържанието на дисертацията.

3. Научни приноси

1. Създаден е профил на стиловете за разрешаване на конфликти в патриархалните арабски семейства с коректно описание на актуалните роли и използвани от страна на родителите възпитателни подходи.

2. Анализирана и обобщена е ценна информация, доказваща влиянието на образованието, религиозността и доходите върху спецификата на конфликтите в арабските семейства.
3. Съществен принос на дисертационното изследване е операционализирането на управлението на риска и оценката на конфликтите между поколенията, което дава по-широка и по-дълбока картина на конфликтите и е основа за разработване на стратегии, които отчитат особеностите на арабските семейства в Израел.
4. Използвани са подходящ инструментариум и статистическа обработка на данните, адекватно визуализирани таблично. Извършеният количествен и качествен сравнителен анализ на резултатите е реализиран коректно.
5. Формулираните изводи непосредствено произтичат от конкретното изследване, а обобщението има реалистична приложимост при управлението на семейните конфликти в арабските семейства.
6. Получените данни са основа за целенасочена работа за търсенето на механизми, подходящи за арабските семейства, целящи да се намалят рисковете, произтичащи от конфликти между родители и деца и разработването на образователни програми за укрепване на практиките на ефективно родителство.

4. Бележки и препоръки

Представената разработка показва добрата теоретична подготовка на докторантката по изследваните проблеми, както и уменията ѝ да обработва, интерпретира, анализира и обобщава резултати от проведено психологическо изследване. Разработката е балансирана и добре структурирана.

4. Заключение

Практическата приложимост на дисертационния труд, целенасоченият теоретичен анализ и изследователските умения на САДХАНА ГХАНАИМ ми дават основание да дам своя положителен вот и да предложа на Уважаемото научно жури да ѝ присъди образователната и научна степен “доктор” в област на висше

*образование: 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално направление: 3.2
Психология. Педагогическа и възрастова психология*

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'V. Chavdarova', is centered within a light blue rectangular box.

07.01.2024 г.
Гр.В.Търново

Подпис:
/проф.д-р В.Чавдарова/